
===== Adblock =====

:date: 2014-11-23 02:18:14 +0200

.. :Author: Emin Reşah .. :Date: <>

Sitelerdeki reklamları engellemek için Adblock kullanıyoruz ama caiz midir şimdi hocam?

Benimkilerde yok ama birçok site reklam yoluyla gelir elde etmeye çalışıyor. İnternet tarayıcılarında ise bu reklamları engelleyen Adblock isimli çeşitli eklentiler mevcut.

Bu zamana kadar gördüğüm reklamlara tıkladığımı hatırlamıyorum. O sebeple bu reklamların gözümün önünden gitmesiyle reklam verenlere bir zarar verdiğimi sanmıyorum. Şu zamana kadar ihtiyacıma dair pek reklam görmedim.

Bu *reklamkesen* eklentilerini kullanmak, o reklamların gösterildiği sitelere cüz'i de olsa bir zarar veriyor olabilir. Tıklamaya değil de ziyaret sayısına bakıyorlarsa, bir kuruluşun yüzde biri gibi bir zarardan bahsediyorum.

Bununla beraber reklamlı bir çok sitenin hayatımda gerçek bir yeri yok. En çok kullandığım reklamlı site Stack Overflow <<http://stackoverflow.com>>__ veya onun Stack Exchange kardeşleri olabilir. Onların dışındakileri görsem de hayatımda bir fark yaratacağını sanmıyorum. Gözüme giren reklamlar bir siteye ikinci defa uğramamak için yeterli sebep.

Şimdi klasik *hak* kavramıyla yaklaşırsanız, herhangi bir Adblock kullanımı, site sahibiyle zımnî mukaveleye ters düştüğü için haram olmalıdır. O yazıyor, yazdıklarıyla okur çekiyor, okur sayısına orantılı olarak da reklamlardan para kazanıyor. Reklamları engelleyince, gelir kapısını kapatmış oluyorsunuz.

Böyle bakınca televizyon programları arasındaki reklamları geçmek de pek uygun görünmüyor. Analog yayınları kaç kişinin takip ettiği tam olarak bilinmiyor olabilir ama giderek yaygınlaşan Digtürk gibi, Tivibu gibi platformlarda hangi programın ve reklamın ne kadar seyredildiği belli. Programı seyredip, reklamı geçiyorsanız, o programın gelirlerini çok az da olsa etkiliyor olabilirsiniz.

Velakin burada bir terslik olduğu belli. Çünkü reklamların içeriği üzerinde fikrim alınmıyor, aynı reklamı beşyüz defa görmemin reklam verene bir faydası yok. Bu reklamların programın (veya web sayfasının) ne kadarını kapsayabileceği hakkında bir düşünce mevcut değil.

İşin bir başka tarafı da şu: Zımnî mukavele sitesine reklam alan için öyle işliyor olabilir ama kullanıcının tarayıcısı yardımıyla içeriği kopyalayabileceğini de zımnen kabul edilmiş oluyor. (Yoksa bir web sayfası değil, bir dergi çıkarırdı.) Bir sitenin adresini mesela Instapaper'a <<http://instapaper.com>>__ yazdığımda, reklam ve sair sayfa döküntüsünden temizlenmiş halde okuyabiliyorum. Bu döküntünün temizlenmesi de bu zımnî mukaveleye dahil kabul edilebilir.

Dahası teknolojik olarak *reklam yoksa içerik yok* kuralını uygulamak da mümkün. Normal siteler için %1'i geçtiğini sanmadığım Adblock kullanıcıları artarsa herhalde böyle bir şeyler yaparlar. Yani içeriği Internet'e koyarak, Adblock'un da kullanılabileceğini kabul etmiş sayılabilirsiniz.

Bir de reklamlı sitelerin pek çoğunda içerik üretimini kullanıcılar yapıyor. Facebook, Twitter, Stack Exchange ve buna benzer bir çok popüler mekan kullanıcıların diğer kullanıcıları eğlemesi üzerine kurulu. Onun için orada bulunmam reklamları görmemden daha büyük bir fayda sağlıyor olabilir.

Hasılı bu işin içinden çıkamadım. Adblock kullanmaya devam ediyorum, ancak bu mesele fikrî mülkiyet ve yayın hakkı gibi bir çok kavramı da tam olarak ele almayı gerektiriyor. Internet yayıncılığı neyle mukayese edilirse ona benziyor. Televizyonla mukayese ederseniz ona, yazılı basınla mukayese ederseniz ona, sirkle mukayese ederseniz ona, Hyde Park'la mukayese ederseniz ona benziyor. Veya hiçbir şeye benzemiyor.